

דרכי החיזוק

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

453

שיחת מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א • פרשת אחרי קדושים תש"פ

ועידת החינוך למרביצי התורה שעל ידי "לב שומע"

זיכוי הרבים זה דבר גדול מאד, ומי שמזכה את הציבור במעשים טובים זה כאילו שהוא מקיים אותם, כך ידוע. ומי זה מזכה הרבים? ראש ישיבה הוא מזכה הרבים, שמזכה את כל הישיבה, וכן מגיד שיעור, ומשגיח, ומשיב, הם מזכי הרבים, וגם כל אחד ואחד, כל אדם עם ההנהגה שלו הוא משפיע על אחרים, כי כשרואים הנהגה יפה זה משפיע, ואיזו השפעה? השפעה של אהבת תורה, והתמדה, והבנה בתורה, ויראת שמים, ומידות טובות, ההשפעה באה על ידי התנהגות עצמית, דוגמא אישית, וגם על ידי דיבורים שמדברים על זה.

וידוע שיש טבע של יראת הרוממות, כל מי שיש לו איזה שררה משהו, ראש ישיבה, משגיח, מגיד שיעור, משיב, וכל איזה שררה שתהיה, יש לציבור יראת הרוממות ממנו, המושפעים רואים עליו רוממות, ומחשיבים אותו מאד, ובזה הוא משפיע, כיון שמחשיבים אותו הוא משפיע.

אבל זה תלוי גם בהנהגה, אם הוא מתנהג הנהגה ראויה, הנהגה רצינית, הנהגה יפה, שמתאימה לבעל מדרגה. וגם צריך שלא יהיה כמו 'חבר' של המושפעים, כי אם הוא עושה את עצמו לחבר כבר אין לו השפעה עליהם. הוא יכול להיות 'ידיד', שדואג להם ורוצה את טובתם, אבל לא חבר, כי אם יהיה כמו חבר אין השפעה.

ויש עוד כלל בהשפעה. ההשפעה היא רק בדרכי נועם ובידידות, ולא בכפייה. השפעה בכפייה היא לא השפעה חינוכית, ואינה חינוך. כי אמנם בזמן שיש את הכפייה, המושפע מוכרח ומתנהג כפי מה שכופים אותו, אבל אחר כך כשאין כפייה הוא שוב הולך לפי הטבע שלו ואינו מחונך.

ומצינו בגמרא (ברכות יז, א) שגם נשים יש להן זכות זיכוי הרבים, במשפחה, לילדים ולבעל, על ידי שנותנות להם את האפשרויות ללמוד ולעשות מעשים טובים. והן גם כן מזכות את הרבים בזה.

והנה כל זה הוא בזמן שהיה קשר אישי עם כל אחד ואחד, אבל עכשיו הקשר הוא רק בטלפון, ומקווים שיהיה בקרוב איזה פתרון, אבל בינתיים גם בטלפון אפשר להשפיע, הראש ישיבה, והמגיד שיעור, וכל השפעה, אפשר גם בטלפון, להשפיע תורה, וגם יראת שמים ומידות טובות, גם משגיחים ומשיבים, וחברים גם כן, כל השפעה יכולה להיות גם בטלפון, ואנחנו מקווים שההשפעה תוכל להתחדש כמו שהייתה קודם בעזרת השם.

שו"ת הוראות והדרכות בענייני השעה

רבינו שליט"א: למה לא, בודאי, זה מוסיף הרבה לתלמידות, בלימודי קודש למשל, או בשאר דברים שהתלמידות צריכות, וגם לדבר שיחות אישיות, שיחות עידוד והרגעה.

שאלה. רמ"ם שואלים, כשנותנים עכשיו את השיעורים בטלפון, האם לתת את השיעור באותו אורך כמו שרגילים תמיד בישיבה, לפעמים זה שעה ולפעמים שתיים, או לעשות יותר קצר שיהיה יותר קל לבחורים?

רבינו שליט"א: תלוי לפי הטבע והכוחות של הבחורים. אם זה קשה לא כדאי, כי אם זה קשה זה לא נקלט. צריך לברר אצל הבחורים, לראות אם זה קשה להם או לא קשה להם.

להורים ומחנכים

שאלה. יש הורים שמרגישים שהם קצת מאוכזבים מהבנים שלהם, כי כשהבנים באו רק לפעמים הביתה הם חשבו שהבנים בישיבות כל הזמן לומדים, אבל עכשיו הבחורים במצב שקצת קשה להם, והאבא או האמא רואים שהבן לא כל כך כל הזמן שקוע בלימוד ותפילה. מה כדאי להגיד להורים האלה?

למגידי שיעורים

שאלה. הרמ"ם שואלים, מה שרבינו שליט"א אומר שצריכים לדבר בלימוד עם התלמידים גם בטלפון, האם זה צריך להיות גם על חשבון הלימוד של הרב עצמו?

רבינו שליט"א: בודאי, זה זיכוי הרבים, איזו שאלה, זה זיכוי הרבים, מה השאלה, הרב עצמו ילמד בזמן אחר, אבל זה זיכוי הרבים, וזה נקרא שהוא לומד! ומה שהוא מלמד לאחרים גם יותר ברור אצלו ממה שהוא לומד לעצמו. כשהוא לומד לבד זה לא ברור לו כל כך, אבל כשהוא מסביר לאחרים זה יותר ברור, למלמד עצמו זה יותר ברור.

שאלה. וכשהוא מלמד בטלפון, האם יש צורך לדבר עם הבחורים גם לא בלימוד, בשביל להתקרב ללב שלהם?

רבינו שליט"א: נכון, גם זה כדאי, לדבר שיחות אישיות עם כל אחד, לדעת מה מעיק עליו, מה קשה לו ומה מפריע לו, בודאי, לתת הדרכה, להדריך ולהרגיע, זה חשוב מאד.

שאלה. האם גם אצל בנות יש את הענין הזה שהמורות צריכות להתקשר לתלמידות?

הוא שואל אם זה לא חילול השם, כי אנשים חושבים שהם רבים, שצועקים אחד על השני...

רבינו שליט"א: לא יחשבו, לא יחשבו...

שאלה. והאם אין בכך הרגל של חוצפה, שהוא צועק בקול רם?

רבינו שליט"א: אין מה לחשוש.

שאלה. יש בחור שרוצה לקום בשבע בבוקר כמו הזמנים של הסדרים בישיבה וללמוד לפי סדרי הישיבה, אבל הוא נמצא בבית והמנין של השכנים זה רק מאוחר יותר, בשעה שמונה או שמונה וחצי בבוקר. מה להעדיף, האם תפילה ביחידות או שמירת הזמנים של הלימוד כפי סדרי הישיבה?

רבינו שליט"א: לא, תפילה בציבור! שילמד בזמנים אחרים, תפילה בציבור זה דבר גדול מאד, הוא ילמד בזמן אחר.

שאלה. יש בחורים שקשה להם ללמוד במצב הזה, האם אפשר להגיד להם שזה זמן מסוגל יותר להצלחה? האם ראינו דברים כאלה בדורות הקודמים?

רבינו שליט"א: שילמדו דברים יותר קלים, מה שיותר קל.

שאלה. אבל כדי לעודד אותם ללמוד, האם הזמן הזה דווקא הוא זמן יותר מסוגל?

רבינו שליט"א: כן, אבל זה קשה. שילמדו דברים קלים, מה שלא קשה, דברים יותר קלים, גמרא עם רש"י בלי תוספות, או פחות תוספות, תוספות קלים, מה שיותר מבינים, וזה גם גורם להתמדה, לימוד פשוט מושך ומביא להתמדה, ולימוד משעמם גורם בטלה, ללמוד מה שמעניין, מה שמושך.

שואל: יישר כוח גדול, שהראש ישיבה ייתן ברכה.

רבינו שליט"א: בהצלחה, בסייעתא דשמיא.

רבינו שליט"א: רק בדידות, בדידות בלי כפייה. השפעה בלי כפייה. כל הערה שמעירים זה מזיק וגורם שיהיה עוד יותר גרוע. הילד הזה עדיין לא הגיע לידי אהבת תורה ולידי יראת שמים מספיק, ומכל הערה יהיה יותר גרוע. הילד כבר יודע את מה שההורים רוצים, רק קשה לו. וידוע כי אלו שמעירים הערות לילדים זה מקלקל אותם עוד יותר.

שאלה. מה להגיד לבחורים שמתקשרים שהם מרגישים שההורים שלהם מאוכזבים מהם?

רבינו שליט"א: ההורים צודקים! הם באמת מאוכזבים! מה הם רוצים, שלא יהיו מאוכזבים?! הם צריכים ללמוד מוסר, וכשילמדו מוסר אזי ההורים יהיו מרוצים מהם גם כן, שיתנהגו התנהגות כפי הדין, כפי מה שהתורה דורשת. ההורים צודקים שהם מאוכזבים. אלא מה, הבחור אכפת לו, זה כואב לו? נכון, אבל הוא אשם בזה.

שאלה. יש בחורים שנכנסים לחרדות מהמגפה, מפחדים למות, ומפחדים מהמצב, מה צריך לומר להם?

רבינו שליט"א: יש כללי זהירות, ואם נזהרים אין שום בעיה! שייזהרו, צריכים להיזהר באמת, ואם נזהרים אין שום בעיה.

לבני הישיבות

שאלה. בחור שמבקשים ממנו ללמוד עם אחיו הקטן חומש, וזה בא על חשבון לימודו בעיון, האם זה ראויה?

רבינו שליט"א: כן, הרי הילד צריך ללמוד, וזה חינוך, זה זיכוי הרבים.

שאלה. גם כשבחור לומד עם אחיו הקטן יש בזה זיכוי הרבים?

רבינו שליט"א: בודאי, זה מחנך אותו! וזה לא רק הרגע הזה, זה נותן לו חינוך על העתיד גם כן, הוא מקבל אהבת תורה.

שאלה. בחור התקשר ל"לב שומע" ואומר שיש לו שכן שהוא לומד איתו חברותא דרך המרפסת, והוא צועק איתו מהמרפסת.

הכנסייה הגדולה שעל ידי "לב לאחים" – ניסן תש"פ

הפעילות של ארגון "לב לאחים" היא זיכוי הרבים, זיכוי הרבים בתר"ג מצוות, בכל המצוות, תורה, ומעשים טובים, תפילה, וכל המעשים הטובים, כל תר"ג מצוות. וידוע מה שכתוב שמי שמזכה את הרבים, כל המעשים הטובים שעושים המושפעים שייכים למשפיע, כל המעשים הטובים של המושפעים ושל הדורות הבאים, שהמושפעים משפיעים הלאה על המשפחה ועל הצאצאים שלהם, הכל שייך למשפיע הראשון.

הפעילים, האברכים, הגברים והנשים, וכל המסייעים, התומכים והפקידים, כולם עוסקים בזיכוי הרבים.

זיכוי הרבים מזכה את המזכים לא רק בעולם הבא, אלא גם בתורה ממש, כל התורה שלומדים המושפעים שייכת למשפיעים והם יודעים את כל התורה שלמדו מכוחם, ועכשיו בעולם הזה זה רק נכנס לנשמה שלהם ועדיין לא יוצא לפועל, אבל בעולם הבא הם יודעים ממש את התורה שלמדו מכוחם.

ומעשה שהיה באחד שהשאיר עיזבון בשביל החזקת תורה, וקנו מהעיזבון ארון עם ספרים לישיבה, והיה שם בין הספרים גם חידושי הרשב"א, ולמדו אז בישיבה מסכת גיטין, ולאחר זמן בא הנפטר בחלום למי שהתעסק עם העיזבון ואמר לו בעל פה רשב"א בגיטין מילה במילה! למרות שהוא לא למד בחייו רשב"א, וגם האדם שחלם, למד רשב"א אבל לא זכר את לשונו בעל פה, עכשיו לאחר פטירתו ידע הנפטר בדיוק ממש את הרשב"א.

כל התורה שלומדים פה בעולם הזה מכוח המשפיע, גם המשפיע יודע אותה, ורק פה זה נכנס לנשמה, ובעולם הבא הוא יודע את זה ממש ברור. זהו הענין מה שיש בזיכוי הרבים.

ועכשיו בתקופה הזו אי אפשר לעשות כינוס או פעילות רגילה, אבל אפשר לעשות את הפעילות דרך הטלפון, להמשיך את הקשר עם טלפון, לחדש קשר ולהמשיך קשר, גברים ונשים, וזו זכות גדולה מאד לכל אחד ואחד.

גיליון זה מוקדש לע"נ מלכה מחלה בת מרדכי זיסקינד ע"ה
גלב"ע ג' אייר תשס"ז – תנצב"ה